

વડોદરા જિલ્લાના વેજિટેબલ બાસ્કેટ ગણાતા

પાદરા તાલુકાના ૮૩ માંથી ૨૫ ગામોમાં ભૂગર્ભ જળ પ્રદૂષણની સમસ્યા વકરી

યુનિ.ના એન્વાયર્નમેન્ટ સાયન્સ વિભાગના સંશોધકોનું તારણ: એફ્લુઅન્ટ ટ્રિટમેન્ટ ચેનલની આસપાસના વિસ્તારમાં અસર, જમીન ફળદ્રુપતા પણ ગુમાવી રહી છે

વડોદરા, શુક્રવાર
વડોદરા માટે વેજિટેબલ બાસ્કેટ ગણાતા પાદરા તાલુકામાં પ્રદૂષણની સમસ્યા વધારે ને વધારે વકરી રહી છે. એમ.એસ.યુનિવર્સિટીના એન્વાયર્નમેન્ટ સાયન્સ વિભાગના સંશોધકોએ આ તાલુકામાં હાથ પડેલા અભ્યાસમાં એવું તારણ નીકળ્યું છે કે, પાદરા તાલુકાના લગભગ ૮૩ જેટલા ગામોમાંથી ૨૫ ગામો અને તેની આસપાસના વિસ્તારોમાં ભૂગર્ભ જળ પ્રદૂષિત થવાની સમસ્યા ગંભીર સ્વરૂપ ધારણ કરી ચુકી છે.

એન્વાયર્નમેન્ટ સાયન્સ વિભાગના અધ્યાપક ડો. મુશાલી પંડ્યા અને તેમની ટીમના સભ્યો હાર્દિક ગોસાઈ, ઈન્દરજીત કૌર બારકે, ધ્રુવી રાણા, રિષિ મકવાણા, કેશા પટેલ અને અનામિક મલિકે ગત ઓગસ્ટ મહિનાથી લઈને એપ્રિલ મહિના સુધી પાદરા તાલુકાના ૮૩ ગામોમાં વિવિધ જગ્યાએથી પાણીના ૧૦૦ જેટલા સેમ્પલ લીધા હતા.

ડો. પંડ્યા કહે છે કે, પાણીની ગુણવત્તા ચેક કરવા માટે પીએચ, હેવી મેટલ્સ અને ટીડીએસ એમ ત્રણ મુખ્ય પેરામીટરને ધ્યાનમાં લેવાયા હતા. જેમાં ૨૫ ગામોના ભૂગર્ભજળ અત્યંત પ્રદૂષિત થયા હોવાનું અમારા ધ્યાનમાં આવ્યું છે. આ માટેના મુખ્ય ત્રણ કારણો છે. એક તો પાદરા તાલુકાના ૩૦ કિલોમીટર વિસ્તારમાંથી ઉઘોગોના પ્રદૂષિત પાણી માટેની એફ્લુઅન્ટ ટ્રિટમેન્ટ ચેનલ પસાર થાય છે. કોઈને કોઈ કારણસર તેની આસપાસના વિસ્તારના ભૂગર્ભ જળ પ્રદૂષિત થયા છે. પાદરા તાલુકામાં આવેલા કેટલાક કેમિકલ અને ફાર્માસ્યુટિકલ ઉઘોગો પણ જવાબદાર છે. જ્યારે દરિયા કાંઠાના વિસ્તારમાં થઈ રહેલા ધોવાણના કારણે જમીનમાં ખારાશ વધી રહી છે, પાણી પ્રદૂષિત થઈ રહ્યા છે અને જમીન ફળદ્રુપતા પણ ગુમાવી રહી છે.

સંશોધકોનું એમ પણ કહેવું છે કે, તંત્ર કોઈ કાર્યવાહી નહીં કરે તો બાકીના વિસ્તારોમાં પણ ભૂગર્ભ જળનું પ્રદૂષણ વકરી શકે છે.

ચાર ગામોમાં પીએચનું પ્રમાણ વધારે
પાણીમાં પીએચનું પ્રમાણ ૬.૫ થી ૮.૫ હોવું જોઈએ તેની જગ્યાએ પાદરા તાલુકાના ચાર ગામ લતીપુરા, ચાણસદ, દરાપુરા અને કણજટમાં આ પ્રમાણ ક્યાંય વધારે નોંધાયું હતું.

ક્યા વિસ્તારોના ભૂગર્ભજળમાં ટીડીએસનું પ્રમાણ વધારે

ગામ	ટીડીએસ
કોટના	૨૦૦૫
વણછરા	૨૦૦૨
વીરપુર	૨૧૦૦
પાયોદ	૨૨૦૦
તિથોર	૪૫૦૦
ચકારી	૨૭૦૦
સુલતાનપુરા	૨૦૮૧
માસર	૨૦૪૧
કણજટ	૨૬૦૦
સાધી	૨૧૦૦
ડબકા	૨૭૦૦
દુધવાડા	૩૪૦૦

ક્યા ગામોમાં જમીનની ફળદ્રુપતા ઓછી થઈ

પાદરા	એકલબારા
મુજપુર	નરસિંહપુરા
મહુવડ	ધોબીકુવા
દીકારીયા	વિરપુરા
સારેજા	મેઘાડ
દુધવાડા	સાપડ
લુણા	કોટના
ડબકા	નેદરા

તંત્રને પાણીના સેમ્પલો આપીને અમે થાકી ગયા

સ્થાનિક લોકોનું કહેવું છે કે, સંખ્યાબંધ વખત તંત્રનું ધ્યાન દોર્યું છે. પ્રદૂષિત પાણીના સેમ્પલો તંત્ર પાસે લઈ જઈને થાકી ગયા છે. આમ છતાં સમસ્યા દુર થઈ નથી. નર્મદા કેનાલનું પાણી આવતું થયું છે પણ બારે માસ કેનાલમાં પાણી નથી હોતું. આ સમય દરમિયાન ખેતી માટે ભૂગર્ભ જળનો ઉપયોગ કર્યા વગર છુટકો નથી રહેતો.

કંપનીઓના ધૂમાડાથી લોકોના હાથ પર ડાઘા પડી જાય છે

સંશોધકોની ટીમના કહેવા પ્રમાણે કેટલીક ડાઈ બનાવતી કંપનીઓ સવારે સાડા ત્રણ વાગ્યે ધૂમાડો છોડે છે અને તેના કારણે ઘરોની બહાર સુતા લોકોના હાથ પર પણ ડાઘા પડી જાય છે. કુનરા અને બકરી જેવા પ્રાણીઓની ચામડીનો રંગ ભૂરો થઈ ગયો હોવાનું પણ જોવા મળ્યું છે. સાથે સાથે આસપાસના ખેતરોના પ્લાન્ટ્સ પર પણ ડાઘા પડી જાય છે.

રીંગણ, લીંબુ, રાયણ, કેરી અને સરગવાના ઉત્પાદનમાં ઘટાડો

યુનિવર્સિટીના સંશોધકોએ સંખ્યાબંધ ગામના લોકો સાથે વાતચીત કરી હતી અને તેમનું કહેવું હતું કે, ભૂગર્ભ જળ પ્રદૂષિત થવાના કારણે ખેતી પર અસર પડી રહી છે.

પાદરા તાલુકામાં સરગવો, કેરી, રીંગણ, રાયણ વગેરે ઉગાડવામાં આવે છે. જમીનની ઘટ્ટી રહેલી ફળદ્રુપતા, વધી રહેલી ખારાશ, પ્રદૂષિત પાણી તથા પેસ્ટિસાઈડના ઉપયોગના કારણે એકંદરે ઉત્પાદન ઘટી રહ્યું છે.

કેરીની વાત કરવામાં આવે તો કેરી ઘણી વખત પાકે તે પહેલા જાડ પરથી ખરી જાય છે. સરગવામાં પણ આ પ્રકારની સ્થિતિ જોવા મળી રહી છે.

રીંગણનું કદ પણ નાનું થઈ રહ્યું છે.

ત્રણ ગામના સેમ્પલમાં હેવી મેટલ્સ મળ્યા

ત્રણ ગામ એવા પણ છે જ્યાંના ભૂગર્ભ જળમાં હેવી મેટલ્સ પણ મળ્યા છે. જેમ કે પાદરામાંથી લીધેલા સેમ્પલમાં કેડમિયમ ધાતુનું પ્રમાણ પ્રતિ લિટર પાણીમાં ૦.૨૮ એમજી જોવા મળ્યું છે.

સુલતાનપુરાના સેમ્પલમાં આયર્નનું પ્રમાણ ૧.૦૮ એમજી દેખાયું છે. જ્યારે દુધવાડામાં તો પાણીમાં ૦.૧૮ એમજી લેડની માત્રા નોંધાઈ છે. મેટલ્સનું આટલું પ્રમાણ માણસ માટે હાનિકારક હોય છે.

છે. રીંગણ સડી જવાનું પ્રમાણ વધી રહ્યું છે.

લીંબુના ઉત્પાદનમાં પણ ઘટાડો જોવા મળી રહ્યો છે.

કેટલાય લોકોએ ખેતીનો પરંપરાગ વ્યવસાય છોડી દીધો છે અને બીજે સ્થળાંતર કર્યું છે અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યવસાયમાં ઝુકાવ્યું છે.

ઘણી જગ્યાએ ખારવેલમાંથી લાલ કે અન્ય કલરનું પાણી નિકળી રહ્યું છે અને આ તો વર્ષોથી જાહેર વાત છે.

કેટલીક જગ્યાએ લોકો શ્વાસ લેવામાં તકલીફ જેવી સમસ્યાનો પણ સામનો કરી રહ્યા છે.